

Sygn. akt I Ca 98/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Barbara Bojakowska

Sędziowie: SSO Iwona Podwójniak

SSR Robert Pabin (delegowany)

Protokolant: sekretarz sądowy Elwira Kosieniak

po rozpoznaniu w dniu 30 marca 2016 roku w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa K. D.

przeciwko M. G.

o ustalenie istnienia prawa

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Zduńskiej Woli

z dnia 24 listopada 2015 roku, sygnatura akt I C 602/15

oddala apelację.

Sygn. akt I Ca 98/16

UZASADNIENIE

Powódka K. D. w pozwie przeciwko pozwanej M. G. – po sprecyzowaniu żądania – domagała się ustalenia, że obecny stan posiadania nieruchomości, tj. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Z. przy ul. (...) – jest zgodny z prawem, a pozwana nie ma prawa tego stanu naruszać.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 listopada 2015 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli powództwo oddalił.

Rozstrzygnięcie zapadło po następujących ustaleniach i wnioskach.

Lokal nr (...) położony w Z. przy ul. (...) był własnością S. F. konkubenta pozwanej, który zamieszkiwał w nim wraz z pozwaną i dziećmi do stycznia 2013 roku. Po tej dacie w lokalu mieszkała pozwana wraz z dziećmi, nie uiszczając żadnych opłat.

Pozwana na wezwanie S. F. do opuszczenia lokalu, które miało miejsce w dniu 30 września 2013 roku, nie uczyniła tego.

Na początku listopada 2013 roku J. D. poinformował matkę pozwanej, że kupił ten lokal od S. F..

W dniu 13 listopada 2013 roku pod nieobecność pozwanej w mieszkaniu, okazało się, że zamknięto go na zamek, do którego ona nie posiada klucza. Pozostawiono numer telefonu i informację, że w sprawie zabrania rzeczy należy kontaktować się z nowym właścicielem lokalu.

Nowy właściciel – K. D. okazała akt notarialny potwierdzający tytuł do lokalu. Odmówiła wydania M. G. kluczy do lokalu i udostępnienia mieszkania jej i dzieciom.

Wyrokiem z dnia 29 stycznia 2014 roku Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli nakazał K. D. przywrócić M. G. i jej dzieciom posiadania przedmiotowego lokalu.

K. D. nabyła prawo odrębnej własności lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w Z. od S. F. w dniu 6 listopada 2013 roku.

K. D. jest ujawniona jako właścicielka przedmiotowego lokalu w księdze wieczystej.

M. G. na podstawie wyroku w sprawie o przywrócenie posiadania wszczęła egzekucję przeciwko K. D. w celu wprowadzenia jej w posiadanie lokalu.

Mając na uwadze powyższe, sąd pierwszej instancji wskazał, że żądanie ustalenia, że obecny stan posiadania nieruchomości, tj. lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w Z. przy ul. (...) jest zgodny z prawem, a pozwana nie ma prawa tego stanu naruszać, jest żądaniem ustalenia faktów.

Pozwana jest uprawniona z wyroku o przywrócenie posiadania, dopóki nie zostanie on pozbawiony wykonalności.

Ponadto powództwo z art. 189 k.p.c. ma podstawę tylko wtedy, gdy istnieje interes prawny. Taki interes zachodzi, gdy sam skutek jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów i definitywnie zakończy spór istniejący lub zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości. Interes prawny nie istnieje, gdy jest możliwe wytoczenie innego powództwa, gdzie powód może osiągnąć ochronę swoich praw.

Tak jest w niniejszej sprawie. Powódka nie ma interesu w ustaleniu prawa do lokalu, nie może także żądać ustalenia faktów, gdyż nie doprowadzi to do pozbawienia wykonalności wyroku z dnia 29 stycznia 2014 roku i nie zapobiegnie postępowaniu egzekucyjnemu.

Powódka może uzyskać ochronę przez zgłoszenie powództwa negatoryjnego w trybie przepisu art. 222 § 2 k.c. – przeciwko wszystkim uprawnionym z orzeczenia o przywrócenie posiadania.

Wreszcie rację ma pozwana, że żądanie powódki pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Do sytuacji obecnej doprowadziła sama powódka, która zamiast uzyskać wyrok eksmisyjny, wyrzuciła powódkę i jej dzieci z mieszkania. Nie respektując prawa, nie może żądać skutecznej ochrony przed działaniami podejmowanymi przez pozwaną w zgodzie z porządkiem prawnym.

Apelację złożyła powódka. Zaskarżyła wyrok w całości. Zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 189 k.p.c. poprzez błędną, sprzeczną z prawem i zasadami logiki ocenę materiału dowodowego polegającą na przyjęciu, iż powódka nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia jej prawa, zaś powództwo nie dotyczy ustalenia prawa lecz faktów.

Podnosząc powyższe skarżąca wniosła o zmianę wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję.

W uzasadnieniu wskazała, że skoro pozwana w niniejszej sprawie wszczęła egzekucję z wyroku nakazującego powódce wydanie lokalu i wprowadzenie pozwanej w posiadanie, to ona zmuszona była wystąpić z pozwem o ustalenie, że jest właścicielką przedmiotowego lokalu, zaś jej stan posiadania jest zgodny z prawem. Powództwo takie wytoczyła kierując się treścią wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2005 roku w sprawie II CK 678/04, w którym wskazano, że osoba uprawniona pomimo przegrania procesu posesoryjnego może wystąpić z powództwem o świadczenie (wydanie rzeczy) tylko wtedy, gdy powód z procesu posesoryjnego odzyskał posiadanie spornej rzeczy. Przed wykonaniem wyroku posesoryjnego, może on żądać jedynie ustalenia swego prawa.

W odpowiedzi na apelację pozwana wniosła o jej oddalenie.

W uzasadnieniu podniosła, że S. F. sprzedał lokal „wraz z własnymi dziećmi oraz ze mną”. Dzieci miały prawo mieszkać w lokalu. Dzieci są niepełnosprawne.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja nie jest zasadna i jako taka podlega oddaleniu.

Choć należy podzielić zarzuty skarżącej o braku podstaw dla stanowiska, że żądanie w niniejszej sprawie dotyczy ustalenia faktów, jak również uznać należy zarzuty zaskarżenia odwołujące się do treści wyroku Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 2005 roku w sprawie II CK 678/04, to mimo tego brak jest jednak przesłanek do uwzględnienia powództwa.

Mianowicie w okolicznościach, które w sprawie zostały ujawnione, uznać należy, że powódka w trybie jak w niniejszej sprawie nie może korzystać z ochrony prawnej, przez wzgląd na zasady współżycia społecznego.

Zgodnie z przepisem art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Rację ma sąd pierwszej instancji, że powódka nadużyła prawa własności. Nie będąc w posiadaniu rzeczy, samowolnie naruszyła władanie lokalem innych osób, do czego nie była w żaden sposób uprawniona. Obowiązująca jest zasada, że nikt nie może samowolnie naruszać posiadania innej osoby nawet wtedy, gdy osoba ta posiada rzecz bezprawnie. Zgodnie z przepisem art., 342 k.c. nie wolno naruszać samowolnie posiadania, chociażby posiadacz był w złej wierze. Obowiązek nienaruszania posiadania w drodze czynu samowolnego dotyczy również osoby, której prawo do posiadania rzeczy wynika z tytułu własności.

Tymczasem powódka samowolnie wyzuliła z władztwa nad przedmiotowym lokalem pozwaną i małoletnie dzieci. Lokal ten zaspokajał potrzeby mieszkaniowe pozwanej i małoletnich dzieci. Oczywiście nie jest możliwe dokonywanie w niniejszym postępowaniu stanowczych ocen co do charakteru władztwa pozwanej i małoletnich dzieci i ich uprawnień do przedmiotowego lokalu. Faktem prawnym jest jednak, że w sprawie I C 947/13 Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli nakazał powódce w niniejszej sprawie K. D. przywrócić M. G., D. F. i L. F. posiadanie lokalu mieszkalnego numer (...) położonego w Z. przy ulicy (...) poprzez wydanie powodom tegoż lokalu oraz wszystkich kluczy do zamków wejściowych. Orzeczenie to jest prawomocne i stanowi obowiązujący tytuł wykonawczy i według zgodnego wskazania stron zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne dla jego przymusowej realizacji. Powyższe jednoznacznie oznacza istnienie tytułu prawnego do odzyskania przez pozwaną i małoletnich D. i L. F. władztwa nad lokalem. Co prawda ochrona pozwanej i małoletnich dzieci na podstawie wyroku w sprawie posesoryjnej ma charakter jedynie tymczasowy, ponieważ powódka K. D. posiada silniejsze prawo własności, w oparciu o które może uzyskać także władztwo nad rzeczą, niemniej poprzez wykonanie orzeczenia posesoryjnego zostanie przywrócony stan sprzed samowolnego naruszenia posiadania, tj. stan, w którym powódka – realizując zgodnie z obowiązującym prawem uprawnienia z prawa własności – winna była wystąpić z pozwem o eksmisję pozwanej i dzieci. W sprawie o eksmisję pozwana i jej małoletnie dzieci mogliby podjąć jakąkolwiek ewentualną obronę, zgłosić zarzuty. Nie można również wykluczyć – choć oczywiście w niniejszej sprawie tego nie można przesądzić – możliwość ewentualnego orzekania o uprawnieniu do lokalu socjalnego. Tymczasem poprzez samowolne wyzucie z władztwa, pozwana i małoletni zostali

pozbawieni możliwości obrony i – co najmniej potencjalnie – ubiegania się o prawo do lokalu socjalnego. Przywrócenie stanu sprzed samowolnego naruszenia posiadania przywróci rzeczywistą sytuację stosunków między stronami i pozwoli na stosowanie norm prawa w rzeczywistych relacjach stron, eliminując niekorzystną dla pozwanej i jej dzieci sytuację, w której – na skutek nie zasługującego na ochronę prawną samowolnego naruszenia posiadania – pozbawiono ich władztwa nad rzeczą i ewentualnych możliwości „obronnych” w sprawie o eksmisję. Trafnie sąd pierwszej instancji wskazał, że powódka nie respektując prawa, nie może żądać skutecznej ochrony przed działaniami podejmowanymi przez pozwaną w zgodzie z porządkiem prawnym.

Z tych względów apelacja nie mogła znaleźć podstaw, co uzasadniało jej oddalenie, o czym orzeczono w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.